

PLANO DE ACCIÓN TITORIAL DA FACULTADE DE ECONOMÍA E EMPRESA CURSO 2018-19

(pendente de aprobación en Xunta de Facultade)

A formación universitaria ten entre as súas finalidades preparar ao estudiantado para a sociedade do coñecemento e outorgarlle as ferramentas que lle faciliten a súa inserción no mundo laboral e senten as bases da súa aprendizaxe ao longo da vida. A educación superior non só se limita ao traballo do alumnado no recinto das aulas universitarias, senón que se estende a calquera actividade formativa necesaria para facer fronte ás diferentes transicións académicas e profesionais que se dan na vida das persoas, como consecuencia das cambiantes demandas sociais, económicas e culturais que nos toca vivir.

Lei Orgánica 6/2001, de 21 de decembro, de Universidades: Art. 46: “el asesoramiento y asistencia por parte de profesores y tutores en el modo que se determine es un **derecho** del estudiante universitario”.

No momento presente, a universidade española debe facer fronte a estes desafíos nun contexto académico europeo. A nosa entrada no Espazo Europeo de Ensino Superior (EEES) lévanos, inevitablemente, a cambiar certos hábitos que se foron instaurando no noso modo de facer docencia universitaria e o noso modo de estudar na universidade.

O novo escenario universitario implica un cambio no modelo de profesor, que pasa do papel de transmisor de coñecementos ao de formador e orientador, e do perfil estudantil, que deixa de ser axente pasivo e convértese en protagonista principal da súa aprendizaxe. Todo isto supón cambios na planificación e organización da docencia do profesorado universitario e a necesidade de desenvolver unha maior autonomía e responsabilidade entre o colectivo estudantil. Sen dubida un deses cambios é o referido á función titorial universitaria.

O Plan de Acción Titorial (PAT) forma parte xa da Facultade de Economía e Empresa e supón un esforzo máis de coordinación do PAT no proceso de implantación dos títulos de grao dentro do Espazo Europeo de Educación Superior.

A Facultade de Economía e Empresa (FEE) amosa una serie de rasgos diferenciais xa que temos una ampla oferta de titulacións, o que implica un número tamén importante de alumnos. A oferta de titulacións para o curso 2018-19 quedará como segue:

- Tres estudos de Grao: Grao en Economía (un subgrupo bilingüe inglés), Grao en Administración e Dirección de Empresas (un grupo bilingüe inglés) e Grao en Ciencias Empresariais.
- Doble Grao en ADE+Dereito; Ciencias Empresariais+Turismo e Ciencias Empresariais+Arquitectura Técnica.
- Catro mestrados oficiais: Mestrado en Banca e Finanzas, Mestrado en Contabilidade Superior e Auditoría de Contas, Mestrado en Dirección e Administración de Empresas, Mestrado en Economía
- Un número total de 2.253 estudantes matriculados nos graos no ano académico 2017-2018 e de 119 docentes nos departamentos adscritos.
- A oferta aproximada de prazas de novo ingreso para o curso é de 480 prazas.

1. ANÁLISE DE NECESIDADES

A nosa facultade é un centro de tamaño importante tanto polo número de titulacións impartidas como polo número de alumnos matriculados, o que dificulta a integración do estudante na universidade e no propio centro. Facendo referencia aos Plans de Acción Titorial e aos datos estatísticos de grao de 1º e 2º ciclo dos cursos anteriores publicados na UDC podemos destacar:

- **O perfil multidisciplinar do alumnado.** As titulacións ofertadas son valoradas de cara ao futuro profesional. Pero dende o PAT somos conscientes do esforzo engadido en termos de motivación que teñen que levar a cabo os profesores do noso centro, sobre todo os de primeiro e segundo curso, debido á diversidade de formación que traen consigo o estudiantado (distintas opcións do bacharelato, Formación Profesional, outras titulacións de Grao e Licenciatura).
- Os puntos anteriores exigen un esforzo por parte do profesorado con vistas a evitar o abandono da titulación. Neste sentido, estamos plenamente convencidos de que o PAT ten un papel fundamental facendo especial fincapé na integración e implicación do alumno na universidade, así como en motivar e fomentar o gusto polo estudo elixido.
- Así mesmo o PAT está servindo tanto para **detectar situacións de necesidade** de alumnos como para corrixir as mesmas mediante asesoramento no acceso a bolsas. Podemos afirmar que o Plano de Acción Titorial da Facultade de Economía e Empresa participa na mellora da calidade do servizo público de ensinanza universitaria en xeral e dos indicadores de calidade da UDC en particular.

2. METAS E OBXECTIVOS

Neste curso 2018-19, e seguindo as recomendacións publicadas no “Decálogo sobre o PAT na UDC”¹, a **participación do estudiantado será optativa**, se ben na presentación inicial dos titores farase para todos os estudantes, e insistirase na utilidade da súa participación.

Ao ser a participación do alumno totalmente voluntaria poderá atender, orientar, en fin, facer una función de *mentoring* da mellor maneira posible por parte dos titores.

Os obxectivos xerais propostos para o PAT da Facultade de Economía e Empresa son:

1. Facilitar a adaptación e integración do alumnado de novo ingreso nas titulacións de grao do centro.
 - 1.1 Fomentar o diálogo alumno/a-docente.
 - 1.2 Informar sobre aspectos básicos das titulacións e as implicacións do marco do EEES.
 - 1.3 Proporcionar información sobre todas as actividades e propostas formativas expostas polo centro e a UDC (cursos, conferencias, complementos formativos, actividades deportivas, ...).
2. Facilitar a familiarización do alumnado co funcionamento do centro (órganos regulamentarios, espazos, infraestruturas, ...), así como cos servizos e recursos da UDC.
 - 2.1 Impulsar a participación do alumnado na vida universitaria (seminarios, cursos, actividades deportivas e outras actividades organizadas polo centro ou universidade), programas de participación dos estudantes na comunidade universitaria, intercambio e voluntariado, e tamén nos órganos de xestión.
 - 2.2 Implicar aos alumnos no goberno da universidade mediante a participación nas eleccións universitarias.
3. Atender e canalizar a quen corresponda institucionalmente os posibles problemas ou dificultades detectados polos alumnos na súa vida universitaria e académica no centro:
 - 3.1 Recoller as inquiredanzas (e mesmo as queixas) dos alumnos do centro en relación ao funcionamento do centro, profesores, guías docentes, ... Esta información entregárase ao decanato da FEE para a súa xestión.

1 <http://www.udc.gal/cufie/PAT/>

- 3.2 Atender as necesidades do alumno matriculado no Traballo Fin de Grao (TFG) que así o requira para levar as incidencias a comisión de TFG por parte do coordinador do PAT da facultade.
4. Proporcionar ao alumnado ferramentas de traballo e estudo que lle permitan aproveitar ao máximo as súas capacidades individuais.
 - 4.1 Detectar e xestionar xunto co Servizo de Atención a Diversidade da UDC situacións de necesidades educativas especiais apoiando dende o PAT ós alumnos de forma mais personalizada.
 - 4.2 Orientar nas estratexias máis axeitadas para a configuración do seu curriculum universitario (planificación da matrícula do vindeiro curso, bolsas, cursos de idiomas, cursos de verán, ...).
5. Ofertar formación complementaria, transversal, opcional e gratuita a través do Servizo de Formación e Recursos do PAT (SFR-PAT). A oferta realizada dende SFR.FEE tenta dar resposta ás necesidades dos alumnos naquelas aptitudes, materias e ferramentas de carácter transversal útiles para o desenvolvemento da profesión, complementando a oferta formativa oficial dos Graos impartidos na propia Facultade. Entre estas necesidades estarían:
 - 5.1 O manexo de ferramentas (informáticas, de xestión de contidos...)
 - 5.2 A formación en habilidades sociais (xestión de equipos, coñecemento do grupo de traballo, roles, resolución de conflitos...)
 - 5.3 A inserción laboral (elaboración de CV, entrevistas, xestión de recursos de inserción...).
6. Orientar ao alumnado na configuración do seu proxecto profesional e na súa incorporación ao mercado laboral.
 - 6.1 Informar sobre a titulación e o seu significado no mercado laboral.
 - 6.2 Axudar a elaborar e revisar as súas aspiracións académicas e profesionais.
 - 6.3 Favorecer os vínculos entre os alumnos de 4º de grao das respectivas titulacións de cara a unha asociación de antigos alumnos que se manteña ao longo do tempo.

Un obxectivo particular, complementario dos anteriores, é potenciar a web do PAT situada en cousasvariadas.wordpress.com. Esta web funciona como centro de difusión de información para estudantes, servindo así de apoio a acción persoal dos titores. Por iso aumentar a súa difusión entre o estudantado axudaríanos a un maior logro na consecución dos nosos obxectivos.

3. RECURSOS²

O noso recurso fundamental é humano. O equipo de titores está formado por docentes dos distintos departamentos da facultade. Cada curso académico farase unha convocatoria aberta aos docentes da facultade presentando o PAT e os obxectivos fixados. A participación dos titores académicos é voluntaria e será certificada como mérito específico conforme á normativa xeral que establece a UDC.

No que respecta á formación para a acción tutorial promoverase a participación nos cursos desenvolvidos pola UDC e valorarase a posibilidade de realización de cursos específicos no centro en colaboración co CUFIE, o SAPE e outras entidades que desexen colaborar. Igualmente, para o desenvolvemento das actividades do PAT o centro solicitará a colaboración doutras entidades da Universidade.

Os titores-docentes son e serán sempre a parte fundamental do Plano de Acción Tutorial e, xunto coa participación tamén se conta con titores para a impartición de seminarios de formación e axuda na xestión de outras actividades como Visita o teu Campus.

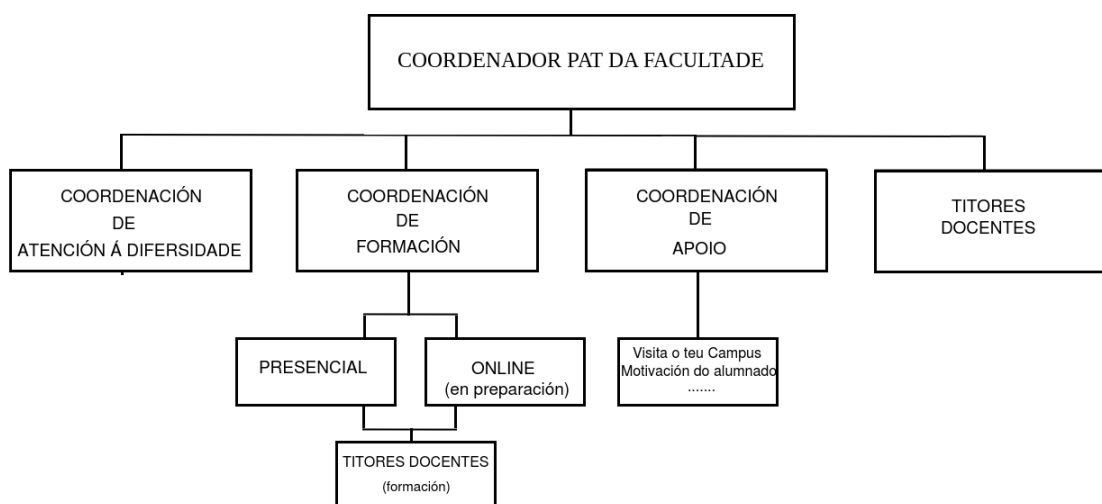
² Información actualizada dos obxectivos, titores, cursos de formación transversal na páxina web da Facultade: <http://www.economicas.udc.es/contenido.php?idpag=304&idcon=pag2008112511107>

Deste xeito a organización do PAT na Facultade de Economía e Empresa durante o curso 2018-19 responderá á seguinte estrutura (ver organigrama correspondente):

- i. As tarefas de coordinación do PAT da FEE e de representación do PAT nas comisións ou cando así se requira correrá a cargo do **Coordinador/a do PAT da facultade**.
- ii. Os **Titores-Docentes** serán o punto forte do PAT. Cada titor será coñecedor dos seus alumnos titorizados cada ano académico e, se for posible, cada titor seguirá cos seus grupos de alumnos ata a finalización dos estudos.
- iii. **O Servizo de Formación** orientado a ofrecer material formativo complementario para a formación do alumno da facultade. Este servizo encárgase de crear, xestionar e ofrecer materiais e recursos formativos transversais para os alumnos tentando dar resposta ás distintas necesidades que poidan xurdir no eido do estudo e da inserción laboral do estudantado.

O profesorado que participe voluntariamente das actividades de formación programadas non terán responsabilidade titorial co alumnado pero participará no PAT ofrecendo cursos e material formativo (Excel, Power Point, cómo facer un curriculum, entrevistas de traballo, ...).

- iv. Os **titores-colaboradores**, que participan no PAT como apoio para tarefas específicas, como poden ser a xestión de Visita o teu Campus ou a motivación do alumnado para a súa colaboración no PAT.

Tendo en conta a experiencia dos anos anteriores podemos confirmar que o labor do/a titor/a-docente é fundamental no primeiro curso de grao xa que é aí onde debe quedar establecida a utilidade do PAT para o estudante. En segundo e terceiro a demanda de orientación redúcese, polo que non é necesaria unha atención tan intensa polo que, nestes cursos, a atención titorial recae na coordinación de cada titulación. Por outra banda, en 4º curso volve a ser necesaria unha atención máis presencial e personalizada, tendo en conta o importante número de dúbidas que se producen, tanto en relación á elaboración dos traballos de fin de grao (TFG) como as prácticas en empresas, ademais de outras dúbidas relacionadas coa súa próxima inserción laboral, ou no seu caso, da extensión dos estudos.

Para o curso 2018-19, dende o PAT da facultade temos o compromiso de cubrir as necesidades de titores/as-docentes específicos para cada un dos grupos de primeira matrícula e para cada un dos grupos de remate de cada grao, (4º, 5º ou 6º en función da titulación). O alumnado matriculado en segundo e terceiro curso poderán acceder a unha persoa de referencia para os grupos de cada curso en cada titulación, nembargante será unha titorización máis pasiva que a realizada nos cursos de inicio e final de cada titulación. que coordene o PAT na súa titulación, ou ben dirixirse aos alumnos senior de cada titulación

Podemos contar con un total de 40 titores-docentes que están a participar do PAT da facultade. Segundo a planificación prevista as necesidades para o curso 2018-19 serán de **17 titores-docentes para**

cubrir os grupos de primeiro de grao, 6 titores-docentes específicos para os derradeiros cursos dos graos (1 de ECO, 2 de ADE e 1 de Ciencias EMP, 1 de ADE+ Dereito, 1 de Ciencias EMP+Turismo e Ciencias EMP+Arquitectura).

Así, as necesidades estimadas de titores para atender a incorporación de novos alumnos no curso 2018-19 serán:

Titulación (1º curso)	grupos	Nº Estudiantes	Titores
Grao en Economía	3	90	3
Grao en ADE	8	240	8
Grao en Ciencias Empresariais	3	90	3
Programa de simultaneidade de títulos ADE- Dereito	2	60	2*
Programa de simultaneidade de títulos Ciencias Empresariais-Turismo	1	50	1*
Programa de simultaneidade de títulos Ciencias Empresariais-Arquitectura Técnica	1	10	
TOTAL	17	540	18

* A responsabilidade destes alumnos é compartida coa Facultade de Dereito, a Escola de Turismo e Escola de Arquitectura Técnica respectivamente.

Asimesmo, os grupos de final de titulación teñen titores PAT específicos por titulación de grao:

Titulación (4º curso)	grupos	Titores
Grao en Economía	1	1
Grao en ADE	4	2
Grao en Ciencias Empresariais	1	1
Programa de simultaneidade de títulos ADE- Dereito	2	1
Programa de simultaneidade asociados ao Grao de Ciencias Empresariais	1	1
TOTAL		6

4. AXENTES

A Universidade da Coruña, a través do CUFIE, marca unhas directrices básicas e coordina o PAT dos centros. Ademais, os diferentes servizos da universidade proporcionan información e asesoramento sobre os ámbitos que lles competen.

Dentro do centro e, co apoio dos equipos directivos, os principais axentes son: o estudante, o Coordinador do PAT, os Coordinadores PAT de Grao, os Titores de grupo, incluídos os Titores Senior e os Alumnos Senior.

FUNCÍONS DO COORDINADOR DO PAT NA FACULTADE:

- Coordinar o Plan de Acción Titorial da facultade de Economía e Empresa da UDC.
- Facer visible o PAT para profesores e alumnos mediante correos electrónicos, publicidade nas pantallas do centro, páxina web do centro, taboleiro de anuncios, trípticos, etc.
- Convocar ás reunións aos Coordinadores PAT de Grao e ao responsable do SFR para o intercambio de información.
- Convocar ás reunións de carácter máis xeral aos/as Titores/as-Docentes, a lo menos unha por cuatrimestre.
- Canalizar cara quen corresponda (direccións dos centros, coordinación universitaria do PAT,...) as necesidades e problemas detectados, así como posibles alternativas de solución.
- Facilitar o enlace das enquisas de avaliación final do PAT e enviar un informe final á coordinación universitaria.
- Achegar aos titores información sobre a formación ofertada pola UDC interesante para o labor titorial.
- Xestionar os problemas de conflito titor-titorando.
- Comunicar ao vicerreitorado a listaxe de titores para que se extendan as correspondentes certificacións.

FUNCÍONS DO TITOR-DOCENTE DE GRUPO:

- Axudar ao alumno a deseñar a súa traxectoria curricular. Esta función esixirá unha serie de entrevistas individuais co alumno de cara a orientar e planificar o vindeiro curso.
- Asistir ás reunións de coordinación de titores convocadas polo seu coordinador de Grao o polo coordinador do PAT.
- Convocar en tempo e forma as reunións grupais cos seus alumnos, tendo especial coidado na elección de día e hora para que sexa compatible co horario dos estudantes.
- Establecer cos alumnos tutelados unha vía de contacto (por e-mail, por exemplo) e solicitarlles os datos que se consideren importantes desenvolver no labor titorial.
- Comunicar ao Titor PAT de Grao os datos de contacto co alumno, se lle son requiridos.
- Comunicar ao Titor PAT de Grao as deficiencias detectadas nos procesos de ensino aprendizaxe e avaliación.
- Asistir, na medida do posible, a cursos de formación en acción titorial ofertados. Atender aquelas dúbidas que xurdan nas reunións cos estudantes.
- Facer un seguimento do proceso que inclúe unha avaliación final por curso e grupo.

Funcións que NON corresponden ao titor:

- **Non é un portal administrativo**, é informativo.
- **Non é o Defensor da Comunidade Universitaria**, senón o enlace entre o alumno e a institución.

- **Non é un consultor psicolóxico**, xa hai un centro específico na universidade.
- **Non debe solucionar problemas persoais de alumnos en relación con outros profesores**, aínda que sí detectar disfuncións coas guías docentes das materias (GADU).
- **Non debe xestionar administrativamente a matrícula dos estudantes**, aínda que é recomendable o asesoramento no seu itinerario curricular.

FUNCIÓNS DOS ESTUDANTES

- Participar de forma voluntaria e activa no Plan de Acción Titorial da Facultade.
- Facilitarlle ao seu titor-docente aquela información de contacto que este lle solicite.
- Participar nas reunións de grupo e individuais convocadas polo titor ou, no seu caso, xustificar a imposibilidade de asistencia.
- Aproveitar as posibilidades que lle ofrece o Plan de Acción Titorial para mellorar o seu rendemento académico e a súa inserción na comunidade universitaria.

FUNCIÓNS DO COORDINADORES DE FORMACIÓN

- Coordinar, baixo a supervisión do Coordinador PAT da Facultade, a oferta de cursos e actividades de formación ofertados aos alumnos a través do PAT.
- Recoller as queixas, suxestións, opinións de mellora sobre a oferta formativa do PAT, e favorecer a mellora continua da mesma.
- Xestionar a organización e preparación de formación online para ofertar ao alumnado a través do PAT

5.- MODELO ORGANIZATIVO

5.1 PARA GRAOS

O modelo exposto para os alumnos de novo ingreso céntrase na potenciación da relación titorial nun dobre contexto: individual e grupal.

Por unha banda, realizaranse unha serie de reunións grupais cos alumnos seguindo a estrutura dos grupos establecidos en cada titulación, dado que estes constitúen para o alumnado o grupo de traballo máis consolidado e estable. A cada titor asignaráselle un grupo, aínda que se permitirá o cambio de asignación dentro dos mesmos se os alumnos ou titores o solicitan.

Cada grupo reunirse co titor polo menos tres veces ao longo do curso: a primeira convocatoria de benvida e presentación do PAT, logo dos resultados do primeiro cuadrimestre, e ao final do segundo cuadrimestre, momento en que se avaliará o PAT.

Ao mesmo tempo, cada alumno poderá expor ao titor individualmente calquera cuestión ligada co ámbito propio da relación titorial. Así mesmo haberá contactos entre o titor co grupo ou con alumnos concretos cada vez que se considere oportuno, usando as canles de comunicación definidas na primeira reunión.

A presentación do PAT realizarase dentro da xornada de acollida da facultade aos alumnos de novo ingreso. O/A Coordinador/a do PAT presentará as funcións básicas do Plan de Acción Titorial no EEES e a organización do PAT da facultade

A partires deste momento cada titor convocará a primeira reunión grupal nas primeiras semanas de docencia (ver cronograma).

Cronograma 2018-19		
Actividade	Responsable	Datas
Captación de titores	PAT	Setembro 2018
Presentación do PAT	Decanato e PAT	Xornada acollida 2018
Primeira reunión por grupos	Titores	Set.-Out 2018
1ª reunión de coordinación de titores	PAT e titores	1º cuadrimestre 2018
Seguimento e contactos informativos	Titores	Desde 10 2018
Segunda reunión por grupos	Titores	Dec-2018; Xan-2019
Reunión por grupos (opcional)	Titores	Feb-Mar 2019
2ª reunión de coordinación con titores	PAT e titores	Mar-2019
Terceira reunión por grupos. Avaliación	Titores	Maio 2019
3ª reunión de coordinación con titores. Avaliación da evolución do PAT.	PAT e Titores	Xuño 2019
Elaboración do PAT para o seguinte curso (incluir cambios, novidades, suxerencias, obxetivos novos...)	PAT e Titores	Xullo-Set 2019

Esta primeira convocatoria é fundamental xa que, ademais de establecer a forma de contacto cos alumnos, o titor ten a función de presentar os obxectivos do PAT, detectar as primeiras dificultades de integración na universidade e atender ás súas principais dúbidas sempre dentro de un marco de confianza. Tras este primeiro contacto potenciarase a utilidade da tutoría individual (persoal ou virtual).

Despois dos exames do primeiro e segundo cuadrimestre as reunións de grupo titor-alumno son esenciais para analizar a marcha do curso, detectar posibles erros no deseño do

traballo e buscar, se é necesario, estratexias que permitan corrixir os defectos detectados co fin de mellorar os resultados académicos.

A fase final do curso, na que hai que tomar decisións sobre o ano seguinte, esperamos que sexa unha época de gran actividade tutorial.

Finalmente realizarase unha avaliación do PAT por parte do alumnado e dos titores sempre coa finalidade de detectar disfuncións e tentar de mellorar o PAT ata conseguir que sexa valorado e utilizado activamente por o alumnado.

En definitiva, o PAT expónse con catro liñas de acción fundamentais.

- Acción tutorial propiamente dita (individual e en grupo),
- Accións de difusión para informar e motivar a participación no PAT tanto dos docentes como dos alumnos: cuestionarios de captación de titores, folletos do PAT, cursos de formación transversal.
- Xeración dun sistema estable de comunicación entre titores e alumnos (correo electrónico, blog do PAT da facultade, páxina web do centro, páxina web da UDC, ...).
- Finalmente, tendo en conta a chegada de novos alumnos, potenciarase a incorporación de novos titores ao PAT así como de favorecer o labor dos alumnos de 4º curso (5º curso para os dobres graos) como medio de integración no centro.

5.2 PARA MESTRADOS

Para aqueles mestrados que o solicitan asígnase un titor/a, que se procura coincida coa persoa que coordina o curso, se ben pode ser alguen diferente. O motivo de esta identificación entre titor e coordinador está en que se comeza a titorizar desde moito antes da matrícula, solucionando dúbidas sobre cuestións curriculares e organizativas cando empeza a preinscrición. Segue ao alumno os pasos e axúdalle nos diferentes trámites. Unha vez incorporado o titor de mestrado segue sendo o referente ao que acoden os alumnos á hora de tomar decisións académicas ou planificar a súa incorporación ao mercado laboral ao terminar os seus estudos. Toda esta actividade esta a ser realizada pola coordinación de cada master, de aí o sentido de identificar coordinación e titorización no caso específico dos mestrados

6. *AVALIACIÓN.*

A avaliación do plano polos estudantes terá lugar ao finalizar a docencia do curso de Grao, ou nos últimos días da súa impartición, por cuestións organizativas. Realizarase seguindo o modelo que usa a universidade e as enquisas propostas dende o PAT da UDC. **Por interés propio, o Facultade fará un cuestionario adaptado as necesidades do centro.**

Os datos obtidos do cuestionario serán usados na reunión final de coordinación de titores, de onde sairán as liñas mestras do informe de avaliación final. Este conterá necesariamente propostas de mellora para experiencias posteriores.

Con toda esta información o coordinador elaborará un novo Plano de Acción Tutorial para o curso seguinte, para o que convocará aos coordinadores de Grao e coordinador de Formación e Recursos para perfilar algún aspecto concreto. Presentará finalmente o novo plano a o responsable decanal para facer as observacións oportunas antes da redacción final e será aprobado en Xunta de Facultade.

Fichas de seguimento do alumnado

Ficha para o alumnado que se incorpora por primeira vez no PAT ([ver documento](#))

Ficha para o seguimento do alumnado de nova incorporación no PAT ([ver documento](#))

Ficha de seguimento do alumnado con experiencias anteriores no PAT ([ver documento](#))

Ficha de seguimento de mentores ([ver documento](#))